

A fedél hasonnemű fenyőágacs-kákból van alkotva, aminőből a fészkek magja.

A fészkek átmérője átlag véve mintegy 30 cm; a külső burok fenyőágacs-kákból való, belől tömören háncs-rostokból és szakállas zuzmóból van összerakva és zöld mohával kibélelve. Az egyik fészkek azonban csupa nyírágacs-kákból való.

Vége a három fészkek alj tojásainak pontos méreteit adom:

I.	35 $\frac{m}{m}$	26 $\frac{m}{m}$	} Kakashegy, Gömör megye, márcz. 30. Dr. LENDL ADOLF szerz.	} <i>M. N. Múzeum tulajdona.</i>
	34 $\frac{m}{m}$	25,4 $\frac{m}{m}$		
	35,5 $\frac{m}{m}$	25,6 $\frac{m}{m}$		
II.	33 $\frac{m}{m}$	23,5 $\frac{m}{m}$	} Vizesrét, Gömör megye, ápril 30. Dr. LENDL ADOLF szerz.	} <i>Madarász Gyula tulajdona.</i>
	31 $\frac{m}{m}$	23 $\frac{m}{m}$		
	31,5 $\frac{m}{m}$	23,5 $\frac{m}{m}$		
III.	33 $\frac{m}{m}$	23,5 $\frac{m}{m}$	} Retyezát, Curu Galles, ápril 7. DANFORD C. G. gyűjt.	} <i>M. N. Múzeum tulajdona.</i>
	34 $\frac{m}{m}$	24 $\frac{m}{m}$		
	32,5 $\frac{m}{m}$	23 $\frac{m}{m}$		

Budapesten, 1894 május hó 19-én.

Dr. Madarász Gyula.

A *Tetrao tetrix* L. és *Anser brachyrrhynchus* Baill. Erdélyben.

CSATÓ JÁNOSTÓL.

A Nyirfajdnak, *Tetrao tetrix* L. előjövetele az erdélyi részekben csak szóbeszéd után van megállapítva.

STETTER a magyar orvosok és természetvizsgálók 1845-ik évi évkönyvében általánosságban sorolja fel. BIELZ ALBERT «Fauna der Wirbelthiere Siebenbürgens» adatgazdag munkájában (Verhandlungen und Mittheilungen des Siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften XXXVIII. évfolyam 1888) azt írja róla, hogy az ő tudása szerint a gyergyói hegységekben Borszéknél, CZOPELT szerint a Szász-Régentől északra fekvő hegységekben jönne elő.

BIELZ a madárnak, mint velem közölte, csak farktollait látta; a második adat téves lesz, miután azon vidékbeli vadászoktól nem hallottam, hogy ott a Nyirfajd előjönne.

Én parasztpuskásoktól hallottam, mikép a Retyezát hegységben Urik község határához tartozó legelőkön a henyefenyő, *Pinnus pumilio* tenyészvonalán található lenne, valamint Fogaras vármegyében Bráza község havasain is előjönne; az ottani puszkások állítása szerint, hallottam, hogy a Páringen is lőttek volna.

Jungen schon ausgeschlüpft sind. Das Dach ist, wie das Nest aus dem gleichen Materiale.

Der Durchmesser der Nester beträgt durchschnittlich 30 cm., von aussen sind die Nester aus Zweigen der Nadelhölzer gefügt; die Mulde besteht aus Holzfasern und Bartflechten und ist mit grünem Moos austapeziert. Das eine Nest ist jedoch aus Birkenreisern gebaut.

Es mögen nun hier noch die genauen Maasse der drei Gelege folgen:

Tetrao tetrix L. und *Anser brachyrrhynchus* in Siebenbürgen.

VON JOHANN VON CSATÓ.

Das Vorkommen des Birkhuhnes in Siebenbürgen beruhet bis zur Stunde bloss auf Hörensagen. STETTER führt den Vogel im Jahrbuche der ung. Aerzte und Naturforscher vom Jahre 1845 bloss im Allgemeinen an. E. A. BIELZ schreibt in seiner an Daten so reichen Arbeit: «Fauna der Wirbelthiere Siebenbürgens» (Verhandl. und Mittheil. des siebenbürg. Vereines für Naturwiss. Jahrg. XXXVIII, 1888), dass seines Wissens der Vogel im Gebirge der Gyergyó bei Borszék, nach CZOPELT im Gebirge nördlich von Szász-Régen vorkomme. BIELZ theilte mir mit, dass er nur den Stoss des Vogels sah; die andere Angabe dürfte ein Irrthum sein, da mir die Jäger dieser Gegend vom Birkwild nichts zu sagen wussten. Von den dem Bauernstande angehörigen Jägern habe ich gehört, der Vogel komme im Retyezát-Gebirge auf den schon in der Krummholzregion gelegenen Weiden der Gemeinde Urik vor; so auch in den, schon in Fogaras gelegenen Alpen der Gemeinde Bráza, deren Jäger behaupteten, dass der Vogel auf dem Pareng erlegt wurde.

Bis zur Stunde ist aber nur Eines gewiss:

De kitömött, tehát authenticus példány tudtommal eddig sehelse található.

Ezen év május elején örvendeztetett meg Dr. FILEP SÁNDOR csik-szent-domokösi orvos egy szép kakasnak a megküldésével, melyet Gyergyó-Bélborban a Mogyorós nevű havasban április utolsó napjaiban lőttek s mely gyűjteményemben fel is van állítva.

Miután tudtomra ez az első kitömött példány, mely biztos tanúságot tehet arról, hogy az erdélyi részekben, habár kevés számban, de bizonyosan előjön a Nyirfajd, ezen körülményt közölni kívántam.

A törpe lúd, *Anser brachyrrhynchus* Baill. három darabban jelent meg folyó év márczius 21-én Megykerék község határain, melyekből egy vén gunár lelövetett s jelenleg gyűjteményemben van.

Ez a libafaj az erdélyi részekben új jelenség, a Királyhágón túl a FRIVALDSZKY JÁNOS által összeállított «Aves Hungariæ» című enumeráció szerint 1887-ben november hóban észleltetett vagy lövetett (?) CHERNEL ISTVÁN által Szent-Ágotán Fehérvármegyében. Több biztos adat hazánkban való megjelenéséről nincs.

dass ein authentisches Exemplar dieses Vogels aus Siebenbürgen unbekannt ist.

Anfangs Mai l. J. erfreute mich endlich Herr Dr. ALEXANDER FILEP, Arzt zu Csik-Szent-Domokos, mit der Zusendung eines Birkhahnes, welcher auf der zu Gyergyó-Bélbor gehörigen Alpe Mogyorós in den letzten Tagen des Monats April erlegt wurde und nun in meiner Sammlung aufgestellt ist. Da nun dies das erste präparirte Exemplar ist, welches von dem Vorkommen dieses Vogels im siebenbürgischen Landestheile Zeugniß ablegt, glaubte ich dies veröffentlichen zu sollen.

Die Zwerggans — *Anser brachyrrhynchus* Baill. — erschien in drei Exemplaren u. z. am 21. März l. J. in der Gemarkung der Gemeinde Megykerék und wurde ein ♂ adult erlegt, welches sich nun in meiner Sammlung befindet. Diese Art ist für den siebenbürger Landestheil neu. Aus dem Landestheile diesseits des Königssteiges führt den Vogel FRIVALDSZKY in den «Aves Hungariæ 1891» als am 7. November 1887 durch Stefan v. CHERNEL beobachtet — oder geschossen (?) an, u. z. aus Szt.-Ágota im Komitate Fehér.

Egy érdekes kép az 1892. évi madárvonulásból.

BUDA ÁDÁM-tól.

Az 1892-ik év április hava szokatlanul meleg, verőfényes napokkal köszöntött be; a cserjék és fák üde zöldjét kellemesen tarkította a virágdísz, melyben már a hónap első hetében pompáztak; a levegőt a virágok illata töltötte meg, és valóban költői harmóniába olvadt a madarak énekével, melyek a kedvező időjárás folytán nagy számmal érkeztek. Mondhatnám nyári melegek jártak; a hőmérő délben, árnyékban 15—20 fokot (C) mutatott, az aneroid meg 770 $\frac{m}{m}$ állott.

Április 8-án este felé felhők tornyosultak az égen, melyekből csakhamar csendes eső fakadt; rövid néhány percz múlva azonban annyira lehült a levegő, hogy az esőből hó lett és 9-én reggelre arra ébredtünk, hogy az egész vidéket mintegy 15 centiméternyi hóréteg borítja. — Mily szomorú változás rövid pár óra alatt!

Ein interessantes Bild aus dem Vogelzuge vom Jahre 1892.

VON ADAM VON BUDA.

Der April des Jahres 1892 begann mit ausserordentlich warmen, sonnigen Tagen; der Blumenflor, das üppige Grün der Sträucher und der Bäume wechselten angenehm ab, der Duft der Blumen, welche schon zu Anfang des Monats ihren Schmuck entfalteteten, erfüllte die Luft und vermischte sich zu poetischer Harmonie, mit dem Gesange der Vögel, welche in Folge günstiger Witterung in grossen Schaaren angekommen waren. Es herrschte beinahe Sommer-Hitze; das Thermometer zeigte zu Mittag im Sonnenschein +(15—20°C.), der Aneroid stand auf 770 $\frac{m}{m}$.

Am 8. April gegen Abend hatten sich Wolken aufgethürmt, denen dann ein leichter Regen entströmte. Die Luft hatte sich aber sozusagen in wenigen Minuten sehr abgekühlt, und als wir am 9. erwachten, war die ganze Gegend 15 $\frac{m}{m}$ hoch mit Schnee bedeckt. Eine traurige Wandlung in wenigen Stunden! Die in voller